

Tellen is belangrijker dan tal

Over knolzetting is de laatste tijd al veel gezegd en geschreven. Pootgoedteler Jan Riemersma uit Munnekeziel kent de teeltmaatregelen die het tal kunnen beïnvloeden, maar relativeert de effecten. Hij vindt dat nauwkeurige tellingen meer invloed op het rendement hebben dan maatregelen die de zetting sturen.

Het is begin maart. Buiten hangt een grauw wolkendek boven het Fries/Groningse landschap nabij Munnekeziel en het is nog behoorlijk frisjes in het Noorden. Binnen in de pootgoedschuur van Jan Riemersma is het op dat moment een stuk aangenamer. In smetteloos witte Curver kiembakjes liggen prachtig blanke poters te genieten van een lekker temperatuurtje van zo'n 18 graden Celsius. De vroegste kiemers' als de Felsina's hebben de ogen al wijdt open, van de Modials, de Spunta's en de Liseta's komen de witte puntjes nog maar net kijken.

Behalve dat het aangenaam warm is, is het ook aangenaam vochtig in de schuur. Vooraan de rijen met kistjes heeft Riemersma eenvoudigweg wat water op de betonvloer uitgelopen om 'de lucht nat' te houden. "Wil je een sterke kiem te krijgen is het belangrijk om te voorkomen dat die uitdroogt. Ik weet niet of het wetenschappelijk bewezen is, maar dat is een kwestie van ervaring en logica. Je kunt je er denk ik wel iets bij voorstellen dat je in een droge omgeving schrale kiemen op de poter krijgt," licht de pootgoedteler toe.

Meer zorg voor de kleintjes

Lopend langs de poterbakjes praten we met Riemersma over teeltaspecten als tal, knolzetting en rendement. Hij heeft al ruim 20 jaar ervaring met de pootgoedteelt en zijn kennis wisselt hij iedere maand uit met een vaste club collega's van de aardappelstudiekring. Daarbij is ook regelmatig discussie over de mogelijkheden en onmogelijkheden van sturing in tal en knolzetting. "Je eerste insteek bij de pootgoedteelt is het behalen van een zo hoog mogelijk rendement. Dat doe je door de teelt te richten op zoveel mogelijk kilo's pootgoed in de meest gewenste maat. Een goede voorkieming is medebepalend voor het potertal. Als pootgoedteler streef je daarom naar zoveel mogelijk kiemen op een poter. Dat is een belangrijk begin." Een wellicht nog belangrijker begin is de start met gezond en vitaal pootgoed, zo verteld de teler. "Het pootgoed dat ik voor de eigen vermeerdering teel, ligt altijd op de beste percelen. Daar moet je vind ik nooit van afwijken," aldus Riemersma. Verder is hij van mening dat kleine poters bij het voorkiemen meer aandacht en zorg verdienen dan de grootte. "Je moet ze een stevige kiem mee geven om ze onder droge omstandigheden ook direct wortels te laten vormen. Dikke poters hebben genoeg kracht om stevige kiemen te geven en eenmaal in de grond snel wortels te vormen."

Jan Riemersma vindt dat nauwkeurige tellingen meer invloed op het rendement hebben dan maatregelen die de zetting sturen.

Op lichte grond meer tal

Het aantal knollen per poter is rasafhankelijk, vervolgt Riemersma. "Een Mondial en een Liseta geven veel knollen, een Spunta en een Felsina minder." De volgende bepalende factor voor het tal is de grondsoort. Riemersma weet uit eigen ervaring dat in 9 van de 10 jaren het knolaantal op de lichte grond hoger is dan op de zware grond. Hij heeft beide op zijn bedrijf, dus hij kan en moet ook voor de zware kiezen. De Mondial is een ras die ook op de zware grond een goed knolaantal geeft. Een Liseta is echter een aardappel die duidelijk te weinig tal geeft op zwaardere gronden en als hij de keuze heeft teelt hij deze daarom op de lichtste percelen. Het volgende punt dat de pootgoedteler aan de orde laat komen is de pootafstand. Om bij een ras als de Spunta aan voldoende tal te komen zet Riemersma van de maat 35/55 mm 7200 kilo op een hectare uit. Ze liggen dan op een afstand van 16 centimeter in de rij. Zijn streven is om bij dit ras minimaal 37 knollen in een meter te krijgen. Zo hebben de andere rassen ook hun eigen pootafstand om te komen tot het meest optimale knolaantal.

Beregenen helpt niet

En verder? Volgens Riemersma valt er verder nog weinig te sturen in het tal. Op de knolzetting kun je volgens hem maar weinig invloed uitoefenen. "Niemand kan van tevoren weten

Tellen is belangrijker dan tal

wanneer het moment van de zetting precies begint. Het hangt volledig van de groeiomstandigheden af. Je moet in elk geval voldoende vocht hebben. Dat zou je met berekening eventueel kunnen sturen, maar het positieve effect van een berekening haalt het niet bij een stevige regenbui. Veelal begin je te laat," weet Riemersma uit de tijd dat hij zelf nog regelmatig de beregeningsinstallatie gebruikte. "Alleen in heel droge jaren als 1983 heeft beregenen een echt opbrengstverhogend effect," zo meent hij. Die ongrijpbaarheid van de knolzetting legt Riemersma uit aan de hand een ervaring uit het vorige teeltseizoen. "Normaal geven de poters uit de kiembakjes gemid-

Vooran de rijen met kistjes heeft Riemersma eenvoudigweg wat water op de betonvloer uitgegoten om 'de lucht nat' te houden. "Wil je een sterke kiem te krijgen is het belangrijk om te voorkomen dat die uitdroogt."

deld een hogere zetting dan de poters uit de grote kisten. Die uit de kiembakjes poot ik altijd het eerst. Het moment van de knolzetting viel voor deze poters vorig jaar precies in een droge periode en daardoor bleef het tal sterk achter. Voor de

poters uit de kisten kwam de regen net voor de knolzetting en die hadden daardoor een beter tal." Riemersma ervaring is dus dat je het tal kunt optimaliseren met het uitzetten van gezond pootgoed, een goede voorkieming, voldoende kilo's per hectare en een passende pootafstand. Aan de knolzetting zelf valt maar weinig te sturen want die is veel te afhankelijk van de weersomstandigheden.

Evenwichtig bemesten en veelvuldig lotteren

Als het gaat om het behalen van een goed rendement, dus zoveel mogelijk poters in de gewenste maat, dan heeft Riemersma nog twee veel belangrijkere troeven in handen. Als eerste noemt hij een evenwichtige niet overdadige stikstofbemesting die afgestemd is op het ras. De Spunta's geeft hij 125 kilo per hectare, de Mondial 60 kilo minder, de Liseta 15 kilo meer en de Felsina's "een beetje" meer. Die evenwichtige bemesting is gericht op een constante groei met een niet overdadige loofgroei, zo legt de pootgoedteler uit. Dat heeft weer tot gevolg dat alle knollen een gelijke tred houden in de groei en daardoor zoveel mogelijk in dezelfde maat groeien. De tweede troef zijn proefrooiingen of het lotteren zoals ze dat in het Noorden noemen.

Ruim voor de doodspuitdatum gaat Riemersma wekelijks het veld in om uit elk perceel een paar meter proefrooiingen te trekken. Thuis telt en weegt hij de knollen en alle gegevens noteert hij op papier. Hij vergelijkt ze met die van de voorgaande metingen uit het seizoen en ook met die van de voorgaande jaren. Met al die gegevens in kaart tracht hij zo exact mogelijk de dag van het doodspuiten te bepalen, met ook maar één doel: zoveel mogelijk kilo's in de gewenste maat te oogsten. Het is les één uit het boekje 'hoe teel ik pootgoed', maar uit de beschrijving van Riemersma blijkt dat collega's die les soms snel vergeten. "Je moet het ervoor over hebben om weer of geen weer het land op te gaan en dat zie ik niet iedereen meer doen," zo ervaart hij. ●